

'Het licht in de ogen' past acteurs als een handschoen

Theater

Het licht in de ogen van Ger Thijs door Het Toneel Speelt. Spel: Hans Croiset en Annet Nieuwenhuijzen. Regie: Gijs de Lange. Nieuwe de la Mar, Amsterdam, 28 september. Hier tot en met 5 oktober. Tournee: oktober/november 2003, april 2004.

Eens in de zoveel tijd pakt zij haar koffers en even zo regelmatig fantaseert hij over hoe hij haar alleen zal achterlaten. Maar beiden komen ze nog niet eens tot de hoek van de gracht. 'Een verlatingskomedie die maandelijks wordt opgevoerd', constateert hij op enig moment. 'Tot elkaar veroordeeld, blijkbaar.'

Hij is Lo, een acteur/regisseur die triomfen heeft gekend; zij is Grace, actrice, die hij heeft geschaakt op de Nederlandse Antillen. Hij viel voor het licht in haar ogen. Inmiddels zitten beiden in dat grote zwarte gat, dat iedere speler vreest.

Lo wordt gespeeld door Hans Croiset en Annet Nieuwenhuijzen is Grace – acteurs van naam, die beiden hun vijftigjarig toneeljubileum vieren. In het kader van dit heuglijk feit schreef Ger Thijs *Het licht in de ogen* en het is een mooi cadeau geworden waar de acteurs duidelijk een plek voor hadden. *Het licht in de ogen* past Croiset en Nieuwenhuijzen als een handschoen.

Een komediantenkomedie heet

het al te zijn, en het stuk kent inderdaad vele hilarische komediantenmomenten. Toch is het meer dan dat; vaak genoeg is het schrijnend, droef en aangrijpend, om even later die satirische toon te raken die we inmiddels van auteur Thijs kennen.

Thijs houdt het letterlijk dicht bij huis. Het stel kijkt uit op de gracht, om de hoek van het theaterhart van Nederland. Het is in deze buurt dat Lo wordt belaagd

Croiset en Nieuwenhuijzen ademen toneel

door een zwarte man – waarop hij dat huis ook liever niet meer verlaat; terwijl Grace hier haar eigen 'grote zwarte' ontmoet in de vorm van Johnny Walker (Black Label), en hun vriend Bob zijn heup breekt op de drempel van buurtcafé De Pieper.

Vervolgens komen uiterst herkenbare situaties uit het theaterbestaan aan bod en duiken er in de gesprekken van het illustere duo verwijzingen op naar figuren en fenomenen (neem nou de recensent) die ook nauwelijks mis te verstaan zijn.

Ze ademen toneel, deze twee, en op spannende manier wordt er

met dat gegeven gespeeld. Croiset kan lekker overdrijven, zo tussen de schuifdeuren, en Nieuwenhuijzen mag zulke maniertjes hebben – het zijn acteurs, immers?

Maar even later hebben ze je beet, word je meegesleurd met hun angsten en wensen, die de toneelwereld ontstijgen en zich laten herkennen als zuiver universele.

Regisseur Gijs de Lange staat voor vaart en muzikaliteit in een voorstelling zonder verdere fratsen; tussen bank, dressoir en telefoontafeltje ontrolt zich in vlotte opeenvolging van scènes het leven van Lo en Grace. Hier krijgt zij het verlossende telefoontje (een rol!), zinkt hij verder weg in apathie, overzien ze hun verleden en schatten ze hun heden.

Croiset en Nieuwenhuijzen schakelen soepel van vinnig en zelfs keihard naar kwetsbaar en volkomen verloren; niemand kan zo beteuterd en ontdaan zijn als Croiset en niemand zo hologisch en zonder illusie als Nieuwenhuijzen.

Prachtig, zoals ze elkaar uiteindelijk vuur proberen in te blazen. 'We zaten aan elkaar vast', zegt ze. 'Vanwege dat drama dat we samen hadden opgevoerd.' Zij die nog steeds houdt van zijn talent, hij die haar in triomf terug wil voeren naar haar geliefde eiland. Hij zou bijna haar koffers wel willen pakken.

Karin Veraart